

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v rozšířeném senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera a soudců Barbary Pořízkové, Lenky Krupičkové, Petra Mikeše, Ivo Pospíšila, Aleše Roztočila a Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobkyně: **Bc. K. C.**, zast. JUDr. Ing. Radanem Tesařem, advokátem sídlem Chodská 1366/9, Praha 2, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 2. 2021, č. j. 3171/21/5100-31461-709097, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 14. 9. 2022, č. j. 59 Af 5/2021-57,

t a k t o :

Věc **se vrací** k projednání a rozhodnutí druhému senátu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Správce daně vyměřil žalobkyni (dále „stěžovatelka“) darovací daň ve výši 5 955 000 Kč, přičemž nepřisvědčil jejímu názoru, že tento dar je osvobozen od daně dle § 19 odst. 3 zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí. Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí správce daně.

[2] Předmětem sporu je otázka, zda občanské soudní řízení vedené ve věci posouzení povahy právního jednání (zda plnění poskytnuté žalobkyni představovalo půjčku či dar) zapříčinilo stavení lhůty pro stanovení daně dle § 148 odst. 4 písm. b) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. Stěžovatelka má za to, že civilní soudní řízení, ve kterém se dárkyně po žalobkyni dožadovala vrácení půjčky (daru) takovým řízením není.

[3] Při posuzování této otázky shledal předkládající senát, že je naplněn důvod k postoupení věci rozšířenému senátu. Dle jeho přesvědčení existuje k výkladu § 148 odst. 4 písm. b) daňového řádu rozporná judikatura třetího a sedmého senátu Nejvyššího správního soudu (rozsudky z 25. 8. 2016, č. j. 3 Afs 243/2015-28, a z 16. 8. 2018, č. j. 7 Afs 220/2018-32).

[4] Ve věci sp. zn. 3 Afs 243/2015 třetí senát posuzoval otázku, zda se staví lhůta pro stanovení daně z přidané hodnoty po dobu civilního sporu, vedeného mezi tehdejší

stěžovatelkou a jejím dodavatelem plynu o výši úhrady dodávek plynu. S odkazem na důvodovou zprávu a jiné možnosti řešení stěžovatelčiny situace dospěl třetí senát k závěru, že civilní řízení o výši ceny zdanitelného plnění lhůtu pro stanovení daně ve smyslu § 148 odst. 4 písm. b) daňového řádu nestaví.

[5] Ve věci sp. zn. 7 Afs 220/2018 se sedmý senát zabýval zastavením řízení o návrhu na obnovu řízení ve vztahu k nezákonně vyměřené dani, v daném případě k dani z převodu nemovitostí. Ve věci posuzované sedmým senátem stěžovatelka na počátku roku 2010 prodala budovu a související pozemky a po provedení vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí zaplatila daň z převodu nemovitostí. Nemovitosti však zapsal ještě v roce 2010 insolvenční správce někdejšího vlastníka do majetkové podstaty, neboť tato společnost jako insolvenční dlužník měla nemovitosti v roce 2001 prodat neplatnou kupní smlouvou. Tehdejší kupující se proto nemohl stát vlastníkem nemovitostí, a nemohl je tak ani darovat stěžovatelce, která je nemohla dále prodat. Nový vlastník podal vylučovací žalobu dle § 225 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), kterou civilní soudy zamítly, neboť všechny zmíněné smlouvy vyhodnotily jako absolutně neplatné. Stěžovatelka v návaznosti na výsledek incidenčního sporu podala žádost o vrácení daně z převodu nemovitostí, protože daň zaplatila bez právního důvodu.

[6] Sedmý senát dospěl k závěru, že řízení o vylučovací žalobě v této věci bylo řízením ve smyslu § 148 odst. 4 písm. b) daňového řádu, ve kterém byla řešena otázka nezbytná pro správné stanovení daně, o které přísluší rozhodovat soudu. Po dobu jeho trvání neběžela lhůta jak pro doměření daně, tak pro povolení obnovy daňového řízení.

[7] Předkládající senát má za to, že výklad zvolený třetím senátem je v rozporu s textem zákona. Ustanovení § 148 odst. 4 písm. b) daňového řádu v souvislosti se stavením lhůty odkazuje na otázku, která je nezbytná pro stanovení daně, a nestanoví, že samo řízení musí být nezbytné pro stanovení daně. Předkládající senát se kloní k širšímu výkladu § 148 odst. 4 písm. b) daňového řádu zastávanému sedmým senátem. V projednávané věci by následování této judikatury vedlo s ohledem na konkrétní okolnosti případu, především na skutečnost, že předmětem sporu před civilním soudem byla samotná povaha transakce, která měla podléhat dani, k závěru, že lhůta pro stanovení daně po dobu řízení před civilními soudy neběžela.

II. Pravomoc rozšířeného senátu

[8] Podle § 17 odst. 1 s. ř. s., dospěl-li senát NSS při svém rozhodování k právnímu názoru, který je odlišný od právního názoru již vyjádřeného v rozhodnutí NSS, postoupí věc k rozhodnutí rozšířenému senátu.

[9] Posuzování shody či rozpornosti právních názorů vyslovených v různých rozhodnutích senátů NSS má své limity. Předpokladem tohoto poměření je, kromě totožnosti či srovnatelnosti interpretovaných ustanovení právních předpisů, také srovnatelnost skutkových okolností posuzovaných případů, resp. skutkového stavu, jak jej vzaly za základ svých rozhodnutí senáty NSS (usnesení rozšířeného senátu z 14. 8. 2018, č. j. 2 Azs 340/2017-72, č. 3820/2019 Sb. NSS, *Rohlík*, bod 19). Jinými slovy, vyjdou-li dva senáty ze shodně zjištěného skutkového stavu věci, rozšířený senát může právní otázku posoudit odlišně (rozsudek rozšířeného senátu z 11. 10. 2016, č. j. 2 As 96/2015-59, č. 3510/2017 Sb. NSS, *Babiččiny nudle*). Pokud jednotlivé senáty naopak vyjdou z rozdílně zjištěného stavu věci, mezi jejich odlišnými závěry nemusí být rozpor odstranitelný

předložením věci rozšířenému senátu (usnesení *Roblík*, bod 26, či usnesení z 23. 4. 2021, č. j. 6 As 174/2019-35, č. 4189/2021 Sb. NSS, body 44 a 45). Klíčovou otázkou v tomto ohledu je, zda právní závěry učiněné na základě určité kombinace skutkových okolností vytvářejí *pravidlo předurčující hodnocení skutkových okolností ve věci jiné* (usnesení *Roblík*, bod 26).

[10] Jak v projednávané věci, tak ve věcech řešených sedmým a třetím senátem jde o výklad § 148 odst. 4 písm. b) daňového řádu. Jedná se tedy o výklad shodného ustanovení.

[11] Otázkou zůstává, zda sedmý a třetí senát rozhodovaly za srovnatelných skutkových okolností, přičemž by vytvořily neslučitelná pravidla předurčující hodnocení skutkových okolností ve věci jiné.

[12] Ve věci sp. zn. 3 Afs 243/2015 třetí senát dospěl k závěru, že běh lhůty pro stanovení DPH dle § 148 odst. 4 písm. b) daňového řádu se po dobu civilního sporu stěžovatelky s dodavatelem plynu o výši úhrady za dodávku plynu nestaví, neboť dotčené ustanovení míří jen na řízení, která mají zásadní význam pro správné stanovení daně. Námitku nespravedlivého výsledku třetí senát odmítl s tím, že stěžovatelka mohla chránit svá práva podáním dodatečného přiznání na vyšší odpočet DPH, jakkoli cena plnění byla mezi stranami sporná. Ve svém odůvodnění dále uvedl, že *„důvodová zpráva zjevně nemíří na uplatnění dotčeného ustanovení v souvislosti s jakýmkoliv, byť jen potenciálně relevantním řízením probíhajícím před soudy, ale jen v souvislosti s řízením, které má zásadní význam pro stanovení daně“*.

[13] Sedmý senát se ve věci sp. zn. 7 Afs 220/2018 zabýval zastavením řízení o obnově ve vztahu k dani z převodu nemovitosti. Stěžovatelka prodala nemovitosti a zaplatila daň. Insolvenční správce je nicméně poté zapsal do majetkové podstaty původního vlastníka, protože řetězec převodů byl posouzen jako absolutně neplatný. Vylučovací žaloba byla zamítnuta. Stěžovatelka následně požádala o vrácení daně zaplacené bez právního důvodu. Daňové orgány poukázaly na marné uplynutí lhůty a věci se meritorně nezabývaly. Krajský soud i NSS dospěly k závěru opačnému. Incidenční řízení vyhodnotily jako řízení ve smyslu § 148 odst. 4 písm. b) daňového řádu, v němž civilní soud řešil otázku nezbytnou pro správné stanovení daně, takže po dobu jeho trvání neběžela lhůta pro doměření daně ani pro povolení obnovy. Sedmý senát dodal, že stěžovatelka se domáhá vrácení částky zaplacené na základě neplatného převodu, což je zjevně nespravedlivé, proto není důvod podmínky pro obnovu dále zpřísnovat.

[14] Skutkové okolnosti uvedených věcí nejsou srovnatelné.

[15] Ve věci třetího senátu šlo o spor o výši úhrady za dodávky plynu, tj. o výši úhrady za zdanitelné plnění, tedy o výši DPH, kterou si stěžovatelka mohla uplatnit jako odpočet této daně. Naproti tomu v incidenčním sporu posuzovaném sedmým senátem šlo o samotnou existenci předmětu daně z převodu nemovitostí. Bez platného převodu nemovitosti nebylo možné dovést daňovou povinnost k dani z převodu nemovitostí.

[16] Třetí senát formuloval závěr vázaný na specifické skutkové okolnosti ve své věci a nevytvořil obecné pravidlo použitelné na skutkový základ posuzovaný sedmým senátem. Za předurčující pravidlo nelze považovat obecný odkaz třetího senátu na zásadní význam řízení, která mají lhůtu pro stanovení daně stavět. Rozhodnutí sedmého senátu vychází z odlišného skutkového stavu a nepředstavuje odklon od závěrů přijatých třetím senátem. Mezi těmito

rozhodnutími proto nevzniká kolize judikatury, která by zakládala pravomoc rozšířeného senátu dle § 17 odst. 1 s. ř. s. Důvod neexistence rozporu spočívá v nesrovnatelném skutkovém základu věcí a v chybějícím obecném pravidlu, jež by předurčovalo hodnocení jiných skutkových okolností ve věci jiné.

[17] Rozsudek třetího senátu rovněž nebrání předkládajícímu senátu ve věcném posouzení sporu způsobem naznačeným v předkládajícím usnesení, tedy v souladu se závěry sedmého senátu. Není tu tedy dána ani pravomoc rozšířeného senátu rozhodovat ve věcech, kdy se jeden senát (zde druhý senát) chce odchytil od dříve vyjádřeného názoru NSS. Předkládající senát může i při existenci rozsudku č. j. 3 Afs 243/2015-28 rozhodnout v souladu s rozsudkem č. j. 7 Afs 220/2018-32. Případné „přezkoumání“ správnosti závěrů třetího senátu by nemohlo mít na projednávanou věc žádný vliv. Ze strany rozšířeného senátu by šlo pouze o akademické rozhodnutí. Nicméně v pravomoci rozšířeného senátu není vytváření akademických rozhodnutí, která nemohou být předkládajícím senátem v posuzované věci využita (usnesení rozšířeného senátu z 21. 2. 2017 č. j. 1 As 72/2016-48, č. 3539/2017 Sb. NSS, bod 27, nebo usnesení rozšířeného senátu z 18. 11. 2025, č. j. 2 As 109/2024-25, bod 10).

[18] Lze uzavřít, že rozšířený senát nemá v projednávané věci pravomoc. Nezabýval se proto věcnou správností žádného ze zmiňovaných právních názorů na výklad § 148 odst. 4 písm. b) daňového řádu ani námitkou předkládajícího senátu, že výklad zvolený třetím senátem je v rozporu s textem tohoto ustanovení.

[19] Pro úplnost rozšířený senát dodává, že se v projednávané věci nezabýval počítáním běhu prekluzivní lhůty. Neposuzoval, jaké konkrétní úkony lhůtu stavěly, přerušovaly či prodlužovaly. Posouzení specifického průběhu lhůty, včetně vlivu jednotlivých úkonů provedených v době jejího stání, je na předkládajícím senátu.

III. Závěr

[20] Pravomoc rozšířeného senátu podle § 17 odst. 1 s. ř. s. není dána a věc se vrací druhému senátu k dalšímu řízení bez věcného projednání předložené otázky.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. března 2026

Filip Dienstbier
předseda rozšířeného senátu